

กรมวิทยาศาสตร์บริการกับโครงการฟื้นฟูที่ อยู่อาศัยด้วยวัสดุพื้นบ้าน

ชาญชัย สุขสกุล

เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ และเป็นปัจจัยพื้นฐานต่อการพัฒนาประเทศ ชาติใดที่มีความสามารถพึ่งตนเองได้ในด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีก็จะส่งผลให้เกิดความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สำหรับประเทศไทยของเราซึ่งประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพในทางเกษตรกรรมนั้น การพัฒนาจึงต้องเน้นหนักด้านการยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของชาวชนบทเป็นสำคัญ ซึ่งมีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งจากส่วนราชการและเอกชนได้ระดมพลังกันสนับสนุนอย่างเต็มที่ ตัวอย่างที่แสดงให้เห็นเด่นชัดคือ โครงการอีสานเขียว ซึ่งเป็นโครงการที่ช่วยฟื้นฟูสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชาวอีสานให้มีความอยู่ดีกินดี และปรับปรุงพื้นที่ที่ทำมาหากินให้อุดมสมบูรณ์ ตลอดจนการอนุรักษ์ป่าไม้ ดินน้ำ ล้ำธาร และทรัพยากรธรรมชาติอันมีค่าของชาติ

กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน เป็นหน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง ที่ได้เข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยอาศัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญ เช่น โครงการหมู่บ้านเทคโนโลยีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้มีการนำเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ไปเผยแพร่แก่ประชาชน และการฟื้นฟูที่อยู่อาศัยด้วยวัสดุพื้นบ้านก็เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการด้วย จากผลการเผยแพร่ เทคโนโลยีการผลิตวัสดุก่อสร้างด้วยวัสดุพื้นบ้านที่ผ่านมา เมื่อติดตามประเมินผลงานปรากฏว่าประชาชนได้รู้จักเห็นคุณค่าของการพัฒนาตนเองในด้านที่อยู่อาศัยมากยิ่งขึ้น

เทคโนโลยีการทำวัสดุก่อสร้างจากวัสดุพื้นบ้านนั้น เหมาะสมสำหรับคนไทยในชนบทมาก เพราะใช้วัตถุดิบจำพวกวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น ได้แก่ แกลบ ถั่วแกลบ ดินลูกรัง ปูนขาว และทราย ส่วนเครื่องมืออุปกรณ์ก็ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ใช้เงินลงทุนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น โดยเฉพาะเครื่องอัดอิฐรูปมาตรฐาน 4 ก้อนใช้แรงคนอัด ที่กรมวิทยาศาสตร์บริการเป็นผู้พัฒนาขึ้นมาใช้ เป็นเครื่องที่มีประสิทธิภาพในกรทำงานสูง สามารถผลิตอิฐที่มีความแข็งแรงทนทาน การใช้งานง่าย สะดวก รวดเร็ว และราคาประหยัด วิธีการสร้างเครื่องอัดอิฐทำได้ไม่ยาก ให้อุณหภูมิแล้วจะทำงานใช้ได้ หากแต่ละหมู่บ้านจะจัดหาเครื่องอัดชนิดนี้ไว้ใช้อย่างน้อยหมู่บ้านละ 1 เครื่อง ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นโดยส่วนรวมมาก เพราะชาวบ้านสามารถทำอิฐไว้ใช้ในการสร้างอาคารสิ่งก่อสร้าง เช่น บ้าน โรงเรียน วัด ศาลาประชาคม ศูนย์สาธารณสุข ที่เก็บน้ำ คอกปศุสัตว์ และอื่น ๆ อีกมากมาย

จะเห็นว่าโครงการฟื้นฟูที่อยู่อาศัยด้วยวัสดุพื้นบ้านนี้เป็นการพัฒนาความเป็นอยู่ของชาวชนบทที่ส่งผลสะท้อนไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างหนึ่ง ด้วยชาวชนบทจะได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้จักนำวัสดุเหลือทิ้งจากเกษตรกรรมและอื่น ๆ ที่เคยทิ้งสูญเปล่าไปมาทำให้มีค่าอีกทั้งยังเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยลดการตัดไม้ทำลายป่า และสกัดกั้นไม่ให้ประชาชนละทิ้งท้องถิ่นเพื่อไปทำมาหากินยังถิ่นอื่น ในที่สุดที่ว่างวันจากการทำเกษตรกรรมได้อีกด้วย